

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

8. detsembril 1937.

VI aastakäik

Nr. 12.

MEIE HÕIMUVELLEDE SUURPÄEV

ja Eesti vahele on ehitatud nüüd sild, mille pidulik avamine toimus meie haridusjuhtide Soome sõidul. Kuid teadkem, et silla ehitajaiks ja säilitajaiks on noored — elagu hõimusõprus!

6. dets. pühitses kogu Soome oma Vabariigi 20. aastapäeva. Soome

Tänavu 80. a. tagasi (1857) keegi ameeriklane — kelle nimi aga juba unustatud! — põletas esmakordselt lambis, s. o. ruumide valgustamiseks, maaõli, puhastamata petrooleumi. Asi leidis järeletegijaid, ühes katsetega maaõli puhastada. Maaõli leiti seni lahtiste allikatena, 1858. teda aga hakati otsima puurkaevude abil. 1859. saadakse 140.000 vaati õli puuraukudest. 1860. hakkab õliga äritsema John D. Rockefeller (kes alles tänavu suri ligi saja-aastasena). 1875. toodeti 9 milj. vaati õli, aga ei osatud üldse kasutada selle puhastamisel saadud kõrvalaineid: bensiini, parafiini, vaseliini; need hävitati niisama, tänapäeval aga on otsitavamad ained kui petrooleum ise! 1925. oli õlitoodang tõusnud miljard vaadile aastas.

Petserimaal vanemal ajal tehtud sa-vipotte oli kahte sorti: halli värvusega kui pärast põletamist potti „kustutati“ rukki- või odrajahurokas ja punase värvusega, kui „kustutati“ puhtas vees. Esimesed olla kuumusele vastupidavamad (majapidamises tarvitamise korral).

(Kuidas Robinson Crusoe tegi pot-te?) „Pm.“ (E. Laiu j.)

1830. a. oli Eesti maa-alal ainult 10 postiasutist: Pärnus, Tartus, Tallinnas, Valgas, Rakveres, Kuressaares, Viljandis, Võrus, Haapsalus ja Jõhvis. Ainult nende vahel veeti posti riigi kulul. Mujale pidid asjahuvilised ise postivedajad palkama.

„Pm.“

ÕPILASLEHE järgm. nr.

suurendatult ja värvitrukis

JÕULUNUMBRINA

ILMUB

16.

DETS.

K. Saarlo, 17 a. Otepää.

L.

PÕHJALA ÖÖ

Kuuvalge ja külm on jälle see öö, täis tähtede sära ja põhjatuld. Piki taevast kulgeb Väinamo vöö ja lõunapool säravas Marsikuld.

Põhjala laste karastet süidant see nii õrnalt ja paitavalt soojendab. Saab kergemaks kaunimaks raske tee, öö ise ju jäätõkmeid sulatab.

„Õpilaslehele” kirjut. looduskaitse inspektor dr. G. Vilbaste

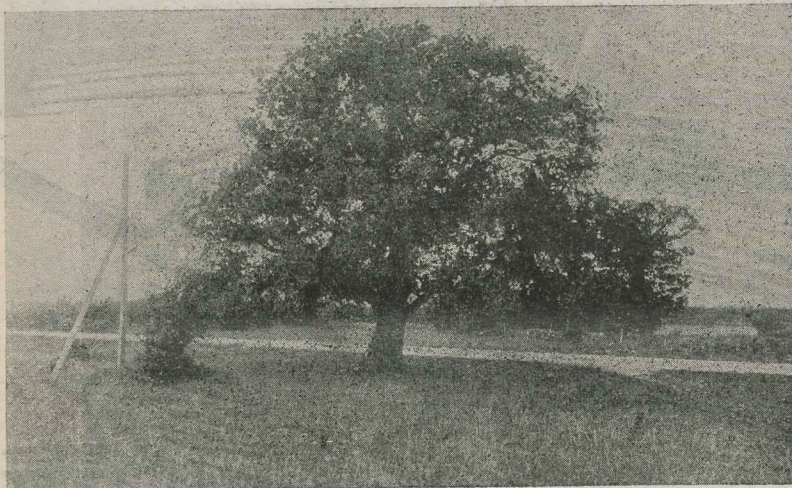
LOODUSKAITSE VAJADUSEST

Keegi rootsi luuletaja tähendab:
**TSIVILISATSIOON KOHUSTAB,
 INIMENE PEAB LOODUST KAITSMA
 INIMESE VASTU.**

Ning selles lauses on palju tõtt, kurba tõtt, sest praeguse aja inimene tahab paljugi hävitada, päämiselt oma isiklike kasude seisukohalt. Kui palju on hävitatud ilusat loodusest, palju on purustatud looduseesemeid, mis olid lugupidamises meie esivanemate juures. Ja seda juba eelmiste aegade kestel, kus meie kodumaal ei olnud juhtival kohal eestlased. Raske on saada sellise hävitamise kohta praegu ülevaadet.

Algus eelmises nr-is.

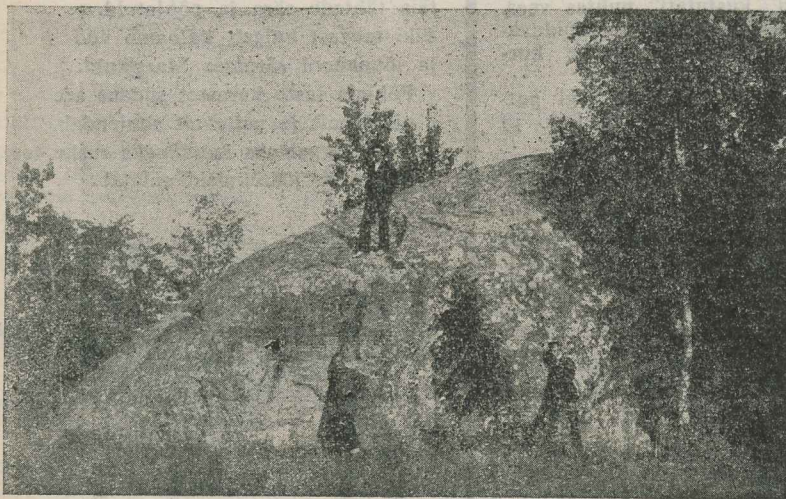
olema. Aga meie peame nii talitama, et kultuur ja looduskaitse võiksid kõrvuti areneda, otse käsikäes. Mühagu siin põldudel lainetav viljameri, või voogaga õierikas aas lugematute lilledega; või kohisegu kultuurmets, mis annab tarviliselt puitu omanikule, riigile. Aga olgu siin ka tükike rikkumata loodust, mõni hektaar ürgmetsa, laiem ala kõrgraba, pikemal ulatusel mätsalodu, üksik saar ranna läheduses määratu linnurikkusega, mille loomulikule arenemisele ei tungi vahele kuidagi takistavalt inimene oma korraldustega. Siin arenegu looduskaitse, mis ohjeldab inimest mammonajahil, hävitamisekest. Või jälle meie kaljumürakad, saunakõrgused rändrahnud, kellele on neid just tarvis? On ju veel

Panga tamm Pärnu-Lihula maantee veerel Läänemaal Panga mäe lähedal. Puu ümbermõõt rinna kõrguselt 304 cm, kõrgus umbes 10 m. Jämedamaid tammi ümbruses. Looduskaitse all. G. Vilbaste foto.

Kuid kas jätta siis kogu maa looduskaitse alla, et oleks meie järglastel võimalik näha puutumatu loodust, tunda ürgmetsade hõngu, elada looduslaste tingimuses? See nõue oleks mõttetu. Elu peab arenema, edu peab igal pool

küllalt vähemaid kive, mida kergem lõhkuda, paigast teise vedada. Aga hiiqlased jätame rahule. Järgnevad põlved on meile tänulikud nende eest. Samuti hoitagu vähemaid osi mujaltki metsikust loodusest alal.

Sorrukivi Viinistu küla lähedal Kuusalu kihelkonnas Harjumaal. Suuremaid kive ümbruses. Looduskaitse all. E. Vittofi foto.

KODUMAA NÄGU MUUTUB

Või ehk peetakse looduse üldpildi muutumist ja alaliselt kehvenemist asjatuks kollitamiseks? Kui nii, siis võrreldagu oma ümbrust viimaste 40—50 aasta kestes, võrreldagu vanu maakaarte praegustega ja teie peate veenduma, et muudatused on tähelepandavad, mõnes kohas on maakoht täiesti teiseilmeline. Liivakandil Põhja-Eestis Jõelähtme kihelkonnas oli näit. 40 aastat tagasi suur järv, praegu on sellel kohal niidud, mille servadel ja keskel on suvel ja sügiseti sadandeid heinakuhje; Kohtla-Järvel olid paarikümne aasta eest lagedad väljad ja kehva puistuga niidud, nüüd on siin tööstuse keskkohal hulga tehaste, töökodade ja elamutega. Samuti Vanamõisa, Kiviõlis, Kütteveel, Tüsamäel ja mujal. Tõmpermäel Kehra jaama lähedal oli 30 aasta eest raba läbipääsmatute soonepäässetega, nüüd on sääl põllud ja niidud. Paljudes kohtades oli enne Maailmasõda mühisev mets, nüüd on sääl asunikude külad. Tuletatagu meelde vaid Pillapalu, Lepplaane asundust, Lemmatit ja Öismäe raba. Ja kas selliseid näiteid ei võiks igauks tuua. Muutub sagedasti, muutub põhjalikult palju. Aga neist muutustest tunneme isegi hääd meelt ja seda täie õigusega, sest need on üldise edu sammud, kultuuri arenemise nähtavad tulemused, mis töötavad maale suurema majandusliku sissetuleku, jõukuse, kasvu. Neid samme meie üldiselt tervitame, aga hoolitseme, et meie järglastel oleksid kultuurpiltide kõrval ka tükike endist loodust, mis vähegi manaksid esile neid olusid, kui tööstus ja tehnika ei olnud veel mitte nii kõrgel, kui loodus oli veel ürgsel astmel. Hääd on, kui isa saaks kõnelda poegadele näit. põdrast nii: „Kui ma noormees olin, siis võis heinamaal käies pajustikus näha sagedasti põtra; või vähimalt nägid koha, kus põder maganud. Nüüd ei näe enam suurem osa maainimesi kogu elu ajal üldse põtra, — neid on veel vaid Pedja jõe ümbruses jahireservaadis või Alutaguse metsades looduskaitse alal.“ Ning sinna võib minna neid vaatama. Aga paha on kui jutustatakse: „Ennemuiste olnud meie metsades üks verejanuline loom, keda nimetatud ilveseks...“ Või jälle: „Muiste kasvanud meie metsades nii jämedaid puid, et paar meest pole suutnud tüve ümber haarata oma väljasirutatud kätega.“ Vii-

PÜHAMÄGI

● FUDŽI-YAMA — SUURIM
JAAPANI TULEMÄGI

● VULKAAN, MIS ON
OMAMOODU TEMPLIKS

Kui tõusta Yokohamat ümbritsevaile kõrgendikele, paistab eemalt šokolaadpruunide külgedega ja valge tipuga mägi. See on Fudži-Yama, jaapanlaste pühadus.

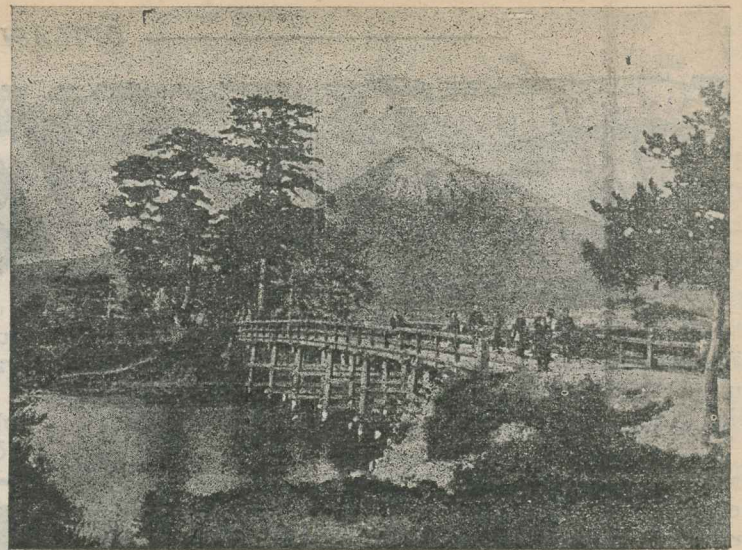
Kuid harva sirutab ta oma tipu selgesti nähtavalt sinise jaapani taeva poole. Enamuses tema tipu varjavad tihedad pilved — palverändajate suureks meelehärmaks, kes tulnud siia palvetama.

Fudži-Yama kehastab nimelt jumalust, kes „pungi sunnib õitena puhkema“, sellega on mõistetavad ka lugematud rännakud tema jalale ja kaugemalegi.

*Rändurid, kelle sihiks on
Pühamägi*

Tõus tema harjale on äärmiselt raske, sest teed sinna on peagu korraldamata, ja seda sihilikult: oma hinge huvides nähku palvetaja suurt vaeva ka rännakul.

Olles ületanud teekonna raskused oma kodukohast, peatatakse teemajas mäe jalal. Lakkamatu rändamine, kuid rändurid on kõik meessoost, sest naistele on märke tõusmine keelatud. Kõik enam-vähem ühtlaselt riidetatud — valge kuub, kitsad püksid, õlgtuhvlid ja suur õlgkübar pääs. Õlal umbes ruutmeetrisuurune õlgmatt, mis kaitseb ilmastiku mõjude eest ja

Vaade
kuulsale
Pühamäele.

öösel on parajaks aluskotiks. Paremas käes igamees hoiab pikka keppi ja vasakus kella, mida alata helistatakse. Selline kuju hakkab tõusma märke, puhates aegajalt mäekülgedel kasvavasse metsa püstitatud teemajas ja juues tassi teed.

Umbes 2000 m kõrgusel puud kaovad, asendudes padrikuga.

Iga kilomeetri taga asub onn, milles võib varju leida orkaani eest, mis iga hetk võib puhkeda. Keset sellist onni põleb tuli ja selle ümber oma õlgmattidel lamavad palvetajad; mõni on pugenud suurde tuhahunnikusse, mis ümbritseb tuld, sest onnis on lõikavalt külm — moodustab onni õieti ju puutüvedest katus, millele asetatud kive. Nii oodatakse ilma muutumist, mis mõnikord mitu päeva on tormine, et siis jätkata teekonda kraateri suunas.

Mõneaege ronimise järele jõutakse igilume piirkonda, millest välja ulatuvad üksikud laavamoodustised.

*Kui 2 km kõrguselt alla
vaadata...*

Umbes 1800 m kõrgusel marsitakse läbi pilvemassi, mis valge puuvillana jääb alla ja pikkamisi haihtub. Tipp paistab olevat veel poole tunni tee kaugusel, kuid mida kõrgemale tõusta, seda kaugemale näib jäävat mäehari. Vaade alla on huvitav — valge lagendik levib kuni tumeda viiruni, mis tähistab metsa, aga üle selle valge katte kui roomaks mustad putukad — need on rändajad. Ja üle selle vaikuse laiub helesinine taevast.

Hommikul asuti teele, ja on õhtu, kui jõutakse laava sisse raiutud trepi jalale, mis viib mäehar-
Järg lk. 7

Looduskaitsest. Algus lk. 2.

mane jutustusviis oleks aga halb, vägagi halb, sest meie 20-nda sajandi kultuurinimesed ei ole osanud alal hoida metsiku looduse üksikuid ja huvitavaid nähtusi.

**MEIE LOODUSKAITSE
SAAVUTUSI**

Just selleks ongi looduskaitse, et alal hoida ja kaitsta looduses iseloomustavaid moodustisi, olgu need maastiku osad, maapinna vormid, taime või loomaliigi esindajad või elutu looduse esemed, millel on teaduslik või esteetiline (ilumõtteline) väärtus. Ning selle looduskaitse teostajaks on Looduskaitse Nõukogu, looduskaitseinspektor ja usaldusmehed, kes talitavad looduskaitse seaduse järgi. Praegu on juba looduskaitse all kaugelt üle 100 eseme, mille hulgas on valdaval kohal suured rändrahnud ja põlised puud. Ning järge ootamas on veel sajandeid esemeid. Samuti on looduskaitse all vähemaid saari

mererannal, kus on vilgas linnu-elu, näit. Vaika saared Vilsandi lähedal, Tiirukari Käsmu kohal; pääle selle on alal hoitud Kastre-Peravallas Tartu Ülikooli Õppe-metskonnas üks osa põlismetsa,

Abruka saarel toredat lehtmetsa, Neitsijärv Pühajärve lähedal jne. Meie oleme täitnud juba oma kohustusi looduse ja ka tulevaste põlvete vastu.

G. Vilbaste

Kabelikivi Muuga küla kohal mererannal Jõelähtme kihelkonnas Harjumaal. Ligi 7 m kõrge, ümbermõõt alt üle 90 meetri. Ümberringi vähemaid rahnusid. Võetakse looduskaitse alla. E. Vittofi foto.

Juba teine kuu oli kulunud. Marraste kuu oli tänavu imekaunis. Oli selgeid pakasepäevi... Jäätunud tanum kõmises jalge all ja järvede jää kandis, kuid lumehelvetki ei olnud veel tulnud.

Ühel sellisel päeval kuuldus tare lähedalt metsast võõrast kõminat. Päivö haaras oma meestega relvad ja ta silmad löid välkuma. Kas on vaenlane tulemas?

Ja üsna õige, säält juba paistis ratsasalk. Aga enne kui Päivö jõudis vibu vinna tõmmata, kihutas üks õue ja hüüdis: „Oleme rahulikud kaupmehed, matkal Perma laadale. Relvatuna tulen teie juure abi paluma. Minu uhke ratsu, mille olen toonud Novgorodist, väänas jala ära. Ma ei või jätta teda metsa surema. Kas võtaksite ta oma hoole alla, kuni tagasi jõuan?“

Muidugi oli Päivö rõõmuga nõus, sest tal polnud vaenlasega tegemist. Kohe talutas võõras oma ilusa, kuid raskesti lonkava hobuse õue, kuhu kõik päivölased olid tulnud seda vaatama ja imetlema. Võõras seletas, kuidas hobuse eest tuleb hoolitseda, kuid aeg-ajalt peatus ta pilk Kaunohelmale, ja igakord, kui nende pilgud kokku puutusid, punastas neid ja vaatas kõrvale. Võõras oli pikk, sihvakas ja nõtkete liigutustega. Nägu oleks võinud nimetada ilusaks, kui mitte must kikshabe, käharad juuksed ja põlevad silmad poleks annud sellele isesugust ränduri-ilmet.

Lahkudes pistis võõras kuldraha Päivöle pihku, heitis veel ühe hõõguva pilgu Kaunohelmale ja ratsutas minema. — Kuid Päivölas ei kõneldud mitu päeva muust kui neist kummalisist võõraist. Kes need küll võisid olla?

Kaubavoor liikus nobedasti Taikalahe suunas. Jõutigi parajasti aastalaada alguks Permasse. Ja täitsa õige — siin oli kuulsaid araabia relvi, mis mehed vahetasid endile oma kallite karusnahkade vastu. Enne kodumatkale asumist käisid kaupmehed veel Peerna kuulsal kalmistul, mis asus Taikalahe kaldal metsas. Kalmistut ümbritses kõrge tara, kuid hästirelvastatud valvurid lasid mehed väravast sisse, sest nad tulid relvita. Kalmistu keskel oli vägev jumalakuju, kelle kaelas sätendas kuldkett ja kes põlvedel hoidis suurt hõbepeekrit. Mehed panid peekrisse mõne hõberaha ja lahkusid tasa kalmistult. Onnelik kojusõit oli nüüd kindel, sest Perma suur jumal oli ohriandidega lepitatud.

Nobedasti rännati jälle läbi laante ja legendikude. Mehed ainult imestasid, miks nende noor priske juhataja oli nüüd nii vaikne ja hajameelne. Või siis mehed seda teadsid, et juhataja meeles mõlkus kogu aeg noor ilus naine ja need imelised sügavad silmad. — — —

Kaunohelma kõndis ajaviiteks tare taga rohu-legendikul ja meenutas¹ nõtket matkameest ja selle kummalist pilku. Aga näe! Siin seisiski võõras ta ees.

„Tervisi Perma laadalt! Kuidas mu ratsu tervis on?“ lausus võõras rõõmsalt.

„Isa ütleb, et jalg on parem, aga tule vaata ise,“

lausus Kaunohelma ja läks võõra ees talli ust avama.

Võõras hüppas ratsu seljast ja astus talli. Kaunohelma nõjatus uksepiidale. Võõras uuris jalga. Mõlemad vaikisid.

KOOLIDELE

*JOHANN FABER

DESSIN

Haamritemärgiga

Pliiatsivabrik A.-S. JOHANN FABER

Viimaks võõras ajas enda sirgu, vaatas Kaunohelmale otsa ja sõnas: „Kas sa ei tahaks tulla ühes minuga kaugele maale, saaksid minu uhke mõisa emandaks.“

Kaunohelma võpatab, punastab, kuid äkki tõstab ta allavajunud päa ja vastab: „Karjala imbi² ei lähe iganes tundmatu mehega kaasa.“

Nüüd hämmastub võõras omakorda: „Tundmatu mehega! Tõsi küll, sa ei tunne ju mind. Olen Kaukomatka, Kainu kuningas, kuid siin Karjalas te kutsute mind Vaaraviitaks.“

„Vaaraviitta! Sina! Minu hõimumaa alaline ahistaja!“³ ütles Kaunohelma suures hämmastuses ja astus sammu tagasi.

Järgneb

¹ tuletas meelde.

² imbi — neidis.

³ ahistaja — piinaja, tagakiusaja.

Apennini poolsaar on kui tore kõrge kontsaga saasaar sirutab oma kandilist pääd Atlandi ookeani, meremaona ähvardab Soomet neelata. Pürenei poolsaari „Jouivana“ oma seljakotiga, ning Baltimeri, mis poolsaar, mis sarnleb hiiglasliku koeraga, ja Taani merede ja lahtede läbi. Siin asetseb Skandinaavia ner ümbrisetud saarte ja poolsaartega, uuristatud kord Euroopa kaarti. Te näete — kõikjal on mankorda suurem, kuid rannik on tal lühem? Vaadake lest see siis tuleb, et Aafrika ise on Euroopast kolm rika oma pindalalt on Euroopast palju suurem. Millise võimalik. Juba palja silmaga on näha, et Aafrika ise on Euroopast väiksem? See pole aga lühem Euroopa omast. Kas tähendab see seda, et ranniku joonega, siis selgus, et Aafrika rannik on sime ta sirgjooneks ning samuti toimiksime Euroopa sääljures võtaksime Aafrika ranniku ja ventitak-Aafrika ja Euroopa piirjooni teineteisega. Kui me Enne, kui sellele küsimusele vastata, võrdleme Miks just see jõgi huvitas inglasi?

Niigerile.

Kuid Aafrikas on ju ometi ka suuri mägesid, metsi ja järvi, aga reisijad sõitsid algul ikka samale jald Aafrikasse.

Kaga kaubelda, peab teda tundma. Peab teadma, kes sääli elavad, mis linnad sääl on, milliseid kaupnava-jatakse? Ning inglise ärimehed saatsid maakunula-

vasakul — madal soine rannik. Üsna vee ääres rannikul seisid mangrooviapuud pikil juurtel kui karkudel, aga kaugemal — tihniku tagant tõusid siin-sääil sinised suitsuvined taeva. Sääl asetsesid inimeste elamud.

Päevast-päeva kordus sama pilt — hüvakul ookean, vasakul kallas. Kallas on roheline, ookean sinine. Ja muud ei midagi. Kuid ühel hommikul ärkasid madrused ja nägid — meri on oma värvust muutnud. Eile oli sinine, aga täna on ta kollane, just kui ookriga segatud.

Kohe lasti karavellilt veepang köiega alla ja kahmati seda imelikku kollast vett. Diogo Caõ ise katsus seda vett. Võttis ämbrist täie sõõmu, kuid ei süljanud, ega krimpsutanud nägu meresoola pärast, vaid neelas vee alla ja jõi veel teise lonksu pääle. Vesi oli mage, ainult liivane. Liiva tõttu oligi vesi nii kollane ja sogane.

„Nähtavasti suubub mingi suur jõgi siin läheduses ookeani,“ mõtles Diogo Caõ. Ning tõesti, teisel päeval lähenes karavell tundmatule jõesuudmele. Jõgi oli nii lai, et isegi kõige teravam nägemisega madrus ei küündinud masti otsast silmama selle teist kallast. Diogo Caõ asetas jõekaldale kivist samba, mille otsas oli Portugali vapp. See oli märgiks, et jõe kaldad kuuluvad nüüd Portugallile. (1484)

ostfald kui Ameerikas...? Ent selleks, et Aafrika. Võib-olla leidub Aafrikas veel rohkemgi suurt, kuid mahajäetud, seni hüljatud manner — Siis meenus neile, et Euroopa külje all asetseb tab nüüd nende kaup...?

Inglise ärimehed muutusid rahutuks. Kes osutas enda iseseisvaks.

Ameerika keeldus Inglismaale alistumast, koodanikel inglise kaupn üldse osta.

vaid seda, et Ameerika võimumehed keelasid oma müüa Ameerika omist odavamalt, kuid saavutasid endalgi palju. Katsusid siis inglased oma kaupn tuleb Ameerika sadamasse, kuid kaupn ei võeta, töötused ja tehased ja omad kaubad. Inglise laev musid Ameerikas ja mujal omad ettevõtjad, omad tarvitas aga Põhja-Ameerika. Kuid aegamööda ilnimeetamisväärt võistlajaid. Kõige rohkem kaupn Paljude aastate jooksul polnud inglasi üldse tud kaupn oli hää, kuid odav.

poolle ja neid osteti kõikjal õhinal, sest nende pakun Oma kaupn vedasid inglise ettevõtjad igale maaks.

Inglismaa muutus kapitalistlikuks tööstustöölisiks.

meid. Nii said kaupmehed tööstureiks ja talupojaj villast riiet või valmistasid rauast igasuguseid es- tehaseid. Tehaseis kudusid töölisel villast ja puu-

kaja — Hornemann. Tema tahtis Niigerile jõuda sama teed, kui Lucas'ki, s. o. sõita läbi Sahara. Kuid Hornemann kartis, et araablased ei võta valget meest enda karavani hulka. Seepärast riie-tus ta araablaste rõivaisse ja mängis araabia kaupmeest. Sõitis Hornemann Saharasse ja kaduski sinna. Alles paljude aastate järel saadi teada, et ta oli tapetud. Ümberrõivastumine ei aidanud Hornemanni, vaid hukutas ta. Araablased märkasid varsti, et ta on eurooplane, pidasid teda salakuulajaks ja tapsid ta.

Sel ajal, kui Hornemann reisis, puhkas Mungo Park. Iga teine mees oleks eluksajaks küllastunud noist seiklusist, mis said osaks Mungo Park'ile, kuid tema otsustas teiskordselt reisima minna.

Seekord sõitsid temaga ühes kaks sõpra — Smith ja Anderson ning 30 mustanahalist. Keegi ei kahelnud, et Mungo Park seekord ilmtin-gimata selgitab, kuhu suubub Niiger.

Kuid siis saabus reisijalt kiri naisele. Mungo Park kirjutas:

„Mu kallid sõbrad, Anderson ja Smith, lahkusid mõlemad siit maailmast. Vihmade ajal surid ka paljud sõdurid palavikku. Kuid mina ise — usu, olen terve. Vihmad lõppe-

kasid inglise ärimehed rajama tööstusi ja ehitama riisunud kuida ja hobedat Indias ja Ameerikas, hajakaubandusest ja idamaiste kaupade müügist, tööd otsima. Ja tööd leidus neile. Rikastunud oroma põllud maha jätma ja linnadesse pagema — välja. Moisnike lammaste pärast pidid talupojad balle karjamaaks ning ajasid talupojad küladest mesi õgima. Inglise lordid muutisid põllud lamismaal toimus hirmus nähe: lambad hakkasid, inid. Lambad aga vajavad karjamaid. Ning Ingdumiseks vajatakse villa. Et oleks villa, vaja lamkuid kõige rohkem kangastega. Kuid kangaste kulesid inglased ka oma kodumaa saaduste: rana, tina, paljude muude koloniaal-kaupade müügist. Kauprika tubaka, India pipra ja opiumi, Hiina siidi ja Ameerikasse müünu. Nad said suurt tulu Ameerikast. Nad otsisid seda, mille kaotasid Ameerikas.

Mida otsisid nad saai? Nad saatsid nad reisija järele Aafrikasse. „Aafrika sisemaid“, ja kuidas veel! JärelejätamKuid nüüd äkki hakkasid nad innukalt uurima mehed pääle rannikute Aafrikast midagi teada. 300 aastat järgemööda ei tahtnud inglise kaup-

JÖGEDE OTSIJAD

XV

sid juba ja jõudu mul jätkub Ma loodan tagasi pöörduda juba varemalt, kui saad mu kirja.

Kiri oli väga häiriv, murettekitav. Ehkki kirjasaatja kirjutas, et ta on terve, kuid Niigerini oli veel hulk maad ära käia, ning juba oli ta peaaegu kõik oma seltsilised kaotanud. Ei tea, mis veel võib juhtuda?!

Mungo Park ei saanud enam kirju ja tagasi ta ka ei tulnud. Kuid ta jõudis siiski Niigerile. Sellest saadi mõni aasta hiljem teada. Keegi araablane saadeti Niigeri kaldaile Mungo Park'i otsima. See selgitas, et uurija surmati paadisõidul kellegi neegri kuninga käsul.

Veel paljud reisijad sõitsid Niigerit uurima ja tema jooksu ning harujõgesid kaardile joonestama. Ent alles 1830 selgitati lõplikult, et Niiger algab Ülem-Sudaani mägedes ja suubub Orja-ranniku läheduses ookeani. 42 aastat järgemööda kestis Niigeri lätte otsimine ja jõe tundma-õppimine. Selle aja kestes suri 9 õpetlast haigusse, 4 surmati ja need, kes jäid ellu, kaotasid tervise. Noorena nad läksid Aafrikasse ja raugana tulid nad tagasi.

97
juba alates XV sajandist. Orjarannik. Sinna aga purjetasid Euroopa laevad Nigeri läheduses asetsevad ju Roheline neem ja palju rohkem kui Lõuna- ja Kesk-Aafrika. Sest Aafrika osa oli eurooplasil kõige tuntuim, igatahes Nemad alustasid Niigeriga sellepärast, et see

reisijaid neid veeteid uurima. sobiv kaup vedada — mõttesid inglased ja saatsid meetri ulatuses Sisemaale. Nende kaudu oleks väga teid. Nad võivad künnida mitme tuhande kilojõed. Jõed moodustavad endist väga häid liiklemis- ja Kuid Aafrika randadel suubuvad hiiglaslikud väänles ta läbipääsetamatu soodes.

matu. Kord lookles ta okkalis vöasstikes, kord saatsel teel oli äärmiselt tülikas või hoopis võidasiid nēegrikülasiid üksteisega. Kaupade liiklemine maanteed mitte. Ainult üksikud kitsad rajad ühenasundustesse? Raudteid tol ajal ei olnud, isegi toimetada kaup sisemaal asetsevasse linnadesse ja siis ei või laevad kaugele sisemaale sõita. Kuidas Kuna aga Aafrikal puuduvad sügavad lahed, ta pole nii looklev.

Aafrika rannik on Euroopast lühem sellepärast, et Ainsaks suuremaks nukiks on tal Somaali poolsaar. bas jne. Aafrika seevastu on sile kui suitsusink.

Niiger oli esimene jõgi, mida uurisid jõgedetsijad. Kuid Aafrikas on veel kolm hiiglasuurt veeteed: Niilus, Kongo ja Sambesi.

XVI

RIO DE PADRAM.

Sel ajal, kui esimesed portugali karavellid hakkasid külastama Orjarannikut, sõitis keegi noor sakslane kuulsast Nürnbergi linnast Portugali — endale teenistust otsima. Teda hüüti Martin Behaim'iks. Behaim kõneles, et oma ameti on ta õppinud isiklikult Johannes Müller'i, hüüdnimega Regiomontanus'e juures, kes oli kuulus meister meresõiduriistade valmistamise alal. Kas see just nii oli või mitte — pole teada. Kuid kõik nägid, et sakslane tunneb meresõidu-instrumente ja astronoomiat. Kapten Diogo Caõ palkas teda kohe enda teenistusse.

Diogo Caõ kavatses tol korral purjetada Aafrika rannikule, vahest avastab tema tee ümber nõnge* mandri.

Kui ta saabus kullarannikule, täiendas oma varustist San Jorge da Mina kindluses ja sõitis edasi. Kaua purjetas ta lõuna suunas. Huvakul oli ookean,

* Nõnge = kangekaelne.

Urve Aller, 10 a.
Laiuse

Talve ootel

Tali jõudis juba kätte,
ta tõi kerget saaniteed.
Karjamaal ei vula läte:
külma ju tinutanud veed.

Tali, igatsetud tali!
Viimaks siiski jõudis ta.
Kadunud pori, tuul nii vali
mängib raagus puiega.

PÜHAMÄGI

Algus lk. 3

jale. Tund kulub tõusmiseks, siis
seisab reisiseltskond kraateri äärel.

Kohutava hävitusjõu tipul

Läbimõõdult umbes üks kilo-
meeter, omab kraater äärtelt sisse-
varisenud lume- ja laavamassidega
kohutava haa kuju. Iga minut
ootad, et su jalgade ees haiguta-
vast kuristikust hakatakse loopima
kive vastu taevast. Kuid midagi
sellist ei juhtu. Selle asemel võib
kraateri ümber ehitatud onnidest
osta endale mõne mälestuseseme.
Müüjateks on preestrid. Julgem
rändur võib tõusta kraateri serva
kõrgema tipuni ja säält pilgu hei-
ta otse püstloodis allaminevasse
kraaterisse. Midagi ei kuule, kuid
haigutavast sügavusest tõusev aur
näitab, et Ida-Aasia vulkaanide-
hiiglane ainulthtub. Iga hetk
võib ta ärgata. Ja ärkamine on
hirmus neile, kes praegu palveta-
vad siin ümberringi.

Algab minek alla — märksa ker-
gem. Sest astudes sammu lumisel
pinnal, see vajub koos astujaga
paari meetri võrra madalamale. Nii
jõutakse alla 3 tunniga.

O
M
A
V
A
H
E
L

Helga Lange, Joh. Päärson ja paljud teised soovivad teada, kas nad
tohivad saata kaastöid. Aga palume. Iga „Õpilaslhe“ tellija võib as-
tuda meie kaastööliste perre. Muudkui saatke aga tööd meile, millede
kohta ilmub hinnang kirjavastuste all. Ilmuvad muidugi ainult
need, mis pääsevad „sõelast“ läbi.

Keegi kurtis kirjas, et tööd on ilmunud ikka „ühe kandi rahvalt“.
Mis sääl teha. Mõned on ju tõesti jõudnud kaugemale teistest, kuid
keegi ei tea, kui palju-palju on saabunud neilt töid ja kui palju neist on
rännanud paberikorvi.

H. Verev ja E. Suviste — ega „sõelast“ läbipääsnu tööd siis jõua
kohe ilmuda trükituna. Ilmumise järjekorra määrab toimetuse, arvesta-
des aastaaegu, töö sobivust, lehe ruumi jne., jne.

L. E. Tarum, 14 a.
Tarumaa

REBANE

Talvel tapeti meil siga. Puhas-
tasime sea puhtaks ja lõikasime
pää otsast ära. Pää jätsime lu-
mele, et veri valguks seest. Ise
tulime tuppa lõunale.

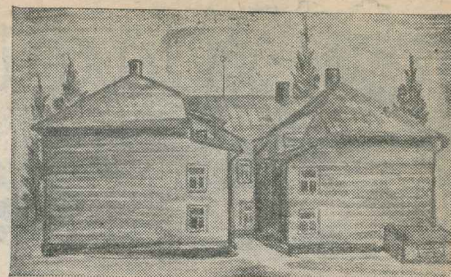
Pääle sööki läks isa õue sea-
pää ära tooma. Tagasi tulles
ütles ta, et pää on kadunud. Läk-
sime vaatama. Mõtlesime, et koe-
rad on viinud. Isa nägi aga re-
base jälgi ning nendes vereprints-
meid. Ta läks jälgi mööda jä-
rele. Naabri metsa jõudes nägi
ta maas sea kõrva ja selle juures
kraabitud lund. Isa võttis kõr-
vast kinni ja tõmbas, ning ühes
kõrvaga tuli terve pää lagedale.
Rebane oli saagi lume alla mat-
nud, aga isa leidis üles. Nii ka-
val on rebane.

E. Viire, 11 a.

Kavastu-Koosa

Lumesõda

— *Poisid välja! hüüab Juss.*
Heldur, Kalju on nüüd kuss,
vaenlase pataljon ligineb
vastaste arv nüüd sigineb.
Kõigi ees lahingu tormab Juss,
ta taga Heldur, Kalju ja Sass.
Kalju see häigab kuuliga,
vastase müts lendab minema.
Vaenlased kadumas karjana,
ajame taga neid hulgana.
Nende päälk on me meeste vangiks
ja hulgana mehigi pandiks.
Antsu vägi taganeb,
Jussi vägi ligineb —
mehed rinnutsi kohe koos
sõda on nüüd täies hoos.

K. Saarlo
Otepää

J.
Pliiats

Meie koolimaja.

Kirjavastused

H. Puudersell — Noor kits; N.
Karm — Jõudnud on sügis, K.
Miiter — Aug. Mälgü „Surnud majad“;
E. Noorkuke „Kuidas võideti lätlasti“;
K. Ruut — Klomp... supp...; K. Luuk
— Vagunis; Ellen, L. — Unistus; V.
Süvalo — Saavo Ilmyaldi ristisõit;
A. Veemets — Lumi, Kaupluses; A.
Agu — Vaikus; H. Kiigemäe — Koo-
lis; E. Leis — Jaku jõulurõõm; L. Ouna-
puu — Merele, Minu müts; O. Vallimäe —
Mis mees; Must Albatross — Vapralt
isamaale, Esimesele lumele, Raha nälg;
K. Nimvals — Maavõistlus; K. Karla —
Värdi kiri — JAA!

K. Miiter — Esimene??; K. Luuk —
Lapse arusaamine, Üks teisest targem;
L. Näpp — Joonistus; Must Albatross
— teised tööd; A. Veemets — Naljad;
E. Kriisa — Värdi kiri; H. Kiigemäe
— teised tööd; E. Leis — Värdi kir-
jad, Luuletus; L. Ounapuu — teised
tööd; J. Vettik — Viinamarjad, Nal-
jad; M. Pille — Naljad; O. Vallimäe
— teised tööd; K. Kaljusto — Nali,
H. Nagel — Naljad; V. Haugas — Nal-
jad; Mart Merikaru — Luuletus, Seik-
lus öös; H. Puudersell — teised tööd;
K. Ruut — Naljad; V. Toots — Huvi-
rongil; O. Karu — Sügisõhtu talu-
toas; V. Sulin — Sõnakuulmatu Aado,
Kännu Karla — Jõuluvana; Pariots —
Kalal, Hakkame sportima; Ellen L. —
Jällegi äpardus — EI!

Tähelepanu!

FOTOKURSUS

ilmub alati üle nr-i.

Ilmus:

J. PARIJÕGI

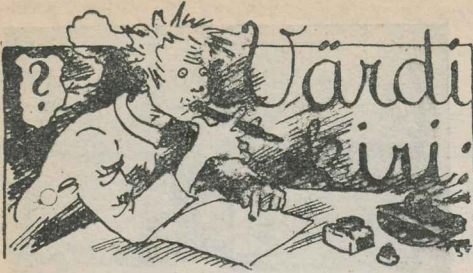
MEIE EKU

168 lhk. Hind Kr. 1.60.

Meie tunnustatud noorsoo-
ja lastekirjanik annab siin rea
lõbusaid ja südamlikke lugusid
noortele. Kõik juhtumused jut-
tudes on edasi antud Parijõe-
le nii omase südamlikkuse ja soo-
jusega või eluküllase huumori-
ga. See raamat on teretulnud
sõbraks kõigile noortele.

Saadaval raamatukauplustes.

Kirjastus „KOOL“ Tartus
Posti jooksev arve nr. 2164

Linda Reeve
Viru-Kabala.

P.
Autori illustr.

MARDIPÄEV

Kõik see krempel algas sellega, et tuli mardipäev. Meil tapeti see valge kukk, kes suvel ikka rukkis käis. Jah ja tead onukene; mardiõhtul lubas isa siis kutsuda naabripere „mardihane“ sööma.

Tahtsin siis mina jääda ka koju, isale appi, et aitan ka süüa. Vahepääl tegin pahandust. Isa sai aga päris kurjaks, ja ma lasin jalga.

Parajasti, kui õpetaja minult küsis, sain Karlalt pingialuse telegrammi et: „Värdi, õhtul läheme mardisandiks“. Oi, oi!

No-jah, mina ei teadnud enam i-d ega a-d ja kuulmeister pidas pika loengu miinustest, jõuludest ja isale rääkimisest; aga kinni ei jätnud.

Kojuteel Karla painas, et lähme ja lähme. Mina punnisin küll esiteks vastu, et meile tulevad külalised jne. Aga, kus tema! Ütles, et ei anna enam vihku ega kedagi; ma siis lubasin (mis sa hädaga ikka teed?).

NEED ESEMED JÕUAME JÕULUKINGIKS VALMIS

Taskuräti pits A heegeldatakse kohe rätiku külge. Äär rullitakse ära ja heegeldatakse kinnissilmades üle. Siis tuleb õhksilma kaarte rida: 6 õhksilma, 1 kinnissilm (eelmise rea 2 kinnissilma vahele jättes). Kolmas rida: 2 õhksilma, 2 sammast, nurkade pääl käänamiseks 4 õhksilma. Järgmine rida on jälle õhksilma kaarte rida, nagu teine ridagi ja siis veel kord sämpudega kaarte rida. Selleks heegeldatakse 1 kinnissilm, 3 õhksilma sãmbuks ja jälle 1 kinnissilm.

Kodus võtsin isa meevõtmise maski, sidusin oma labakindad kõrvadeks, suu tegin porgandist, samuti nina. Siis ajasin isa püksid jalga, keerasin ema kasuka pahupidi selga, mütsi pähe, ja lippasingi toast.

Kuusikul Karla ootaski juba mind. Läksime esiteks Mustikale. Laulsime, lõime tantsu — olime kohe päris ehtsad mardid. Kati andis õunu. Säält läksime Käikile. Liide tundis ära ja naeris mis hirmus, kui me kukkusime õlletobrissse. Aga noh, polnud vigagi — toober oli kuiv!

Läksime edasi Kaavile, nagu üks mees. Vaevalt olime hoovivärvast sees, kui kargas kallale nende kolekarvane Mope ja hakkas rebima minu saabast. Suure hirmuga neelasin alla oa (mis oli keele all hääle muutmiseks), ja mõtlesin, et Värdi, päästa, mis sa

Tundsin, et püksid kaotasid tüki...

Taskuräti pits B on veidi raskem ses mõttes, et siin tuleb nurgapits iseseisvalt heegeldada. See taskurätt äärestatakse kinnissilmades samuti nagu eelmine; nurga jaoks peab olema 38 kinnissilma. Siis tuleb nurgapits valmis heegeldada: 4 sammast, 2 õhksilma samba rühmade vahel, siis 9 õhksilma ja 9 kinnissilma väikseks kolmnurgaks. Kolmnurga iga reaga väheneb 2 kinnissilma, kuni 1 kinnissilmani. Algas käes, tuleks jälgida pilti.

Kui nurga osa on valmis, heegeldatakse ümberringi 1 sammast ja 2 õhksilma vaheldamisi, siis edasi 5 õhksilma; 1 kinnissilm kaarteks (2 rida). Äärde tehakse sinised sãmbukesed.

Kandmiku kate D tehakse jämedast linasest riidest. Äärepaalistus pööratakse paremale poole ja õmmeldakse värvilises aedpistes üle. Tikand on väga lihtne — madalpiste tikand (tööproovil), mis tehakse hästi kirju. Muster joonistatakse enne vihiku ruutpaberile valmis ja alles säält kopeeritakse riidele.

veel päästa võid. Jooksime toa uksest sisse. Tuba oli pime. Vaevalt sain maski lükata õigesse asendisse, kui tuli teenija lambiga.

„Kae, kae, või meile tulnud mardid,“ algas ta, „kes meie koera õrritavad. Kust niisugused hulgused pärit on?“

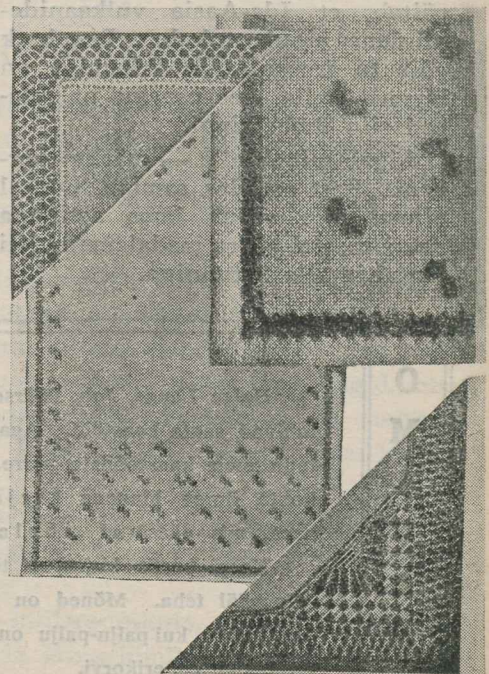
„Petserist“ — piiksusin. Karla mügis külge, et hakkame tantsima. Noh, onukene, lõimegi siis lahti ehtsa vene polka. Kati (teenija ikka) naeris kurjalt: „Ah, ei need ole kellegi petserlased, need ei oska tantsidagi, ammu veel siis laulda. Pole minu silmad enne niisuguseid sante näinud, ja koera õrritavad ka. Kat-suge, et lähete juba!“

Oi, meie tants jäi nagu lõigatud katki. Läksimegi siis. Õues võttis meid vastu jälle see kolettis, lõrises ja urises, nagu toas teenijagi. Mu muidu nii julge süda langes tagasi saapasäärde. Jooksime kiiresti, et ronida üle aia, aga juba löi Mope hambad püksisäärde. Oh sa tuline silk! Tundsin, kuis püksid kaotasid tüki, järgmisel hetkel olin üle aia, Karla kukil.

Mul on tuju nii paha; teel palusin küll, et tuleks niisugune härjapõlvlane, ja teeks isa püksid terveks, et ei oleks auku ega kedagi. Värvavas katsudes tundsin, et auk oli ikka.

Hää nõu on nüüd kallis.

Sinu Värdi.

Ülal vasakul — taskuräti pits A.
All paremal — taskuräti pits B.
Keskel — kandmiku kate ja tööproov.

KAHE KANGE HEITLUS

- KORVPALLI HIILGEMATŠ — ASK JA NMKÜ
- KUIDAS VÕIDETI VANA MEISTRI

Laupäeval 27. nov. toimus Tartus kauaoodatud käsipallivõistlus kahe eesti parima meeskonna Tartu NMKÜ ja ASK-i vahel, mis asjatundjate arvates pidi otsustama meie tänavuse korvpalli meistri.

Ohkkond suurkohtamise eel oli elektriliselt pinev. Ülikooli võimlas päältvaatajad tahtsid saali lõhki ajada. Meeskondade väljale ilmumisel saavad mõlemad tormilise käteplagina osaliseks. Esimesena jooksevad pallile mullused meistrid — kuid ilma suurkahurita — imeviskaja Heino Veskila peab istuma päältvaatajana, kuna just eelmisel nädalal oli talle põlvele tekkinud suur paise. See vähendab tunduvalt NMKÜ võidulootusi ja ASK-i meeste enesekindlus tõuseb.

ENNE MÄNGU...

Meeskonnad harjutavad veel viimseid korviviiseid, kohtunikud, üleni valges dressis, askeldavad märkijate-laua juures. Saal on ärevusest tulvil.

Liisu läbi otsustatakse pooled. Kuid liisuraha ise kaob enne pörandavaiba ja toolide vahele. Mõnigi sosistab teisele: ... „ega see hääd tähenda!“

Lõppeks mäng võib alata. NMKÜ au kaitsevad: Keres, Zimmermann, Mahl, Suurna, Turba; ASK-il Illi, Viksten, Issak ja vennad Eriksonid. Et NMKÜ-l puudub Veskila, siis mehed ise suurte võidulootustega välja ei lähegi.

HEITLUS ALGAB

Trrrr! — Algville. Viksten saavutab kohe tsentrist palli ja ASK-i mehed viivad selle vastase korvi alla. Kuid NMKÜ-lased kaitsevad hästi ja pall on peagi nende käes. Ilusa kombinatsiooniga viivad nad palli edasi ja Zimmermann „haagib“ palli korvi — NMKÜ juhib 2:0. Saal rõkkab. Vahepäl Zimmermann teeb kaks viga, kuid Illi viskab mõlemad mõõda. Vaheldumisi toimuvad sõidud kummagi korvi alla, kuid korvivisked ei näkka. Kolmandal minutil pikk „Viki“ paneb korvi sisse tagalaualt pörgranud palli — ja mäng on viigistatud. Kohe pärast seda Keres ilusa viskega viib NMKÜ juhtima 2:4, Eriksoni veast Turba teeb 2:5 ja Viksteni veast Keres 2:6. Mäng on äärmiselt pinev ja jõuline. Igal mehel on ülesanne — üht kindlat meest katta ja kaitsta ja selle mehe juurest ei lahkuta ka kunagi. Vahel — eriti hüppepallide sooritamisel — on kõik 10 meest üksteisele nii ligidal, et pallile ei jäägi kukkumiseruumi.

Mehed mänguhoos teevad palju isiklikke vigu, kuid vabavisetest enamik ebaõnnestub.

Zimmermanni viskest on NMKÜ asunud juhtima koguni 2:8, kui algab Viksteni seeria: 4:8 saavutab ta jälle pörkepallist, kuid seisu 6:8 saavutab ta hüppepallist, mille lööb viie meetri kauguselt puhtalt korvi!

Veel üks korv Vikstenilt ja mäng on viigistatud. Nüüd NMKÜ võtab „aeg maha“, et pidada sõjanõu.

11. mänguminutil juhtub Keresel neljas viga. Tema asemele tuleb O. Arens, peagu sama pikk mees kui Viksten, ja saab ülesande — Vikit takistada viskamisel. Varsti aga Vikil korv jälle „istub“ ja ASK esmakordselt juhib — 10:8. Mahl viigistab selle kohe toreda viskega ja Issakul pall teeb paar-kolm

kauaoodatud käsipallivõistlus kahe eesti ASK-i vahel, mis asjatundjate arvates meistri.

elektriliselt pinev. Ülikooli võimlas väljale ilmumisel saavad pallile mullused imeviskaja Heino Veskila peab istuma päältvaatajana, kuna just eelmisel nädalal oli talle põlvele tekkinud suur paise. See vähendab tunduvalt NMKÜ võidulootusi ja ASK-i meeste enesekindlus tõuseb.

tiiru korvirõngas (publik juba aplodeerib) ja — veereb siis välja! Zimmermann viskab 10:12, mille Illi väga ilusa haakviskega viigistab. Enne poolaja lõppu Mahl näitab haruldast mängu, teeb kolm korvi järjest ja viib NMKÜ juhtima 12:18. Viki lükkab veel ühe palli sisse ja poolaja võidab NMKÜ 18:14.

POOLAEG — VASTASED PEAVAD SÕJANÕU

Vaheaeg kulub uute sõjaplaanide pidamiseks, tehtud vigade arvutamiseks ja vastase nõrkade kohtade ärakasutamise plaanide tegemiseks. Puhkustki läheb tarvis.

Teist poolaega algab ASK haruldase hoo ja innuga, kuna NMKÜ näib olevat andnud oma parima I. poolajal.

Eriti hoogu satub odamees

F. Issak,

kes ka pallimängus on väga kodus. Issaku ja Viki visetest ASK jõuab järele ja mõõdukki varsti. Mahl küll vähendab vahet kolme punkti võrra, kuid tema juures on tunda juba väsimust. Mäng on ikka äärmiselt põnev ja iga korvi pärast tuleb teha läbi raske heitlus. Palju pääleviskeid sooritab Issak ja osa neist õnnestub suurepäraselt. Päämiselt Issaku viskeist ASK asub vedama 31:21, kuna NMKÜ-l mitu hääd šanssi läheb vett vedama. Nii on Suurna korvi all päris vaba, — kuid pall libiseb üle ja minut hiljem Mahla tabab samaugune saatus.

TIME OUT — AEG MAHA!

Sellelt seisult võtab NMKÜ „aeg maha“, et leida ebaedu põhjusi ning ergutada mehi. „Sõjanõu“ tulemusena varsti väheneb vahe Zimmermanni ja Mahla viskeist 31:25-le, ja siis võtab juba ASK „aeg maha“, sest mängida on veel ligi neli minutit ja selle ajaga on kaotus kerge tulema. Mõlemal meeskonnal annab tunda väsimus ja ASK katsub aega venitada lõpuni palli oma käes hoidmisega. Kuid hädaohtlikke silmapilke on veel mõlemate korvide all ja veel pole otsustatud võit.

Võidu otsustab Viksten,

kes teeb toreda kaugeviske — 33:25 ja minut enne lõppu veel paneb palli korvi — 35:25. NMKÜ üritab küll kõvasti uusi korve — aga need retked pörkuvad tagasi ASK-i kaitse ees. Peagi kohtunike vile lõpetab mängu ja ASK on saavutanud tähtsa võidu, mis peaks olema talle võtmeks meistritroonile. Ees on tal aga veel tugev mäng Tallinnas RUSS-iga.

SEE OLI VÕISTLUS, NAGU TA PEAB OLEMA!

Elav, häast klassist, pinget täis algusest lõpuni!

Kurvim mees oli pärast võistlust NMKÜ meeskonna kapten R. Keres, kes ei saanud oma meeskonna hääks teha enam midagi, kuna ta juba I poolajal langes välja nelja veaga. Ka. H. Veskilal oli raske istuda päältvaatajana ja näha oma meeskonda kaotamas: „Küllap kohtume veel ASK-iga, ja siis vaatame...“ niimoodi lohutas ta end.

KOOLIDE VÕISTLUS

Kool, kus suhteliselt õpilasarvule on kõige enam tellimisi, saab auhinnaks K. K-Ü. „Töökooli“ poolt annetatud Elektriijaama-mudeli, järgmised 9 kooli saavad preemiaiks raamatu. Koolide võistlus lõpeb 10. veebr. 1938.

1. Tallin. L. 8. Algk. Kr.	166.50	õpil. ?
2. Tallin. L. 1. Algk.	164.40	220
3. Tall. L. 21. Algk.	76.50	?
4. Valga L. 3. Algk.	63.—	210
5. Võõbste Algkool	51.05	?
6. Kaagvere Algkool	50.25	?
7. Tartu L. 5. Algk.	46.25	?
8. Ulila Algkool	40.50	134
9. Matjama Algk.	36.75	62
10. Otepää L. Algk.	36.—	222
11. Lepistu Algk.	33.25	150
12. Haimre Algkool	33.—	120
13. Jõhvi Alevi Algk.	32.25	?
14. Tall. L. 2. Algk.	28.40	?
15. Alatskivi Algkool	24.75	?
16. Vastse-Kuuste	24.—	?
17. Rakv. Kaubandus.	23.35	53
18. Narva L. 2. Algk.	23.—	230
19. Koigo Algkool	22.51	?
26. Paide L. Algk.	21.75	?

Polstermööbli ja diivanitööstus

E. Rüütel

Tartus, Aleksandri tn. 15.

Valmistan kvaliteetsest materjalist iga maitse kohaselt moodsaid diivaneid, garnituure, kušette, vedru-, mererohu- ja jõhvmadratsid. Laos müügil valmis diivaneid ja garnituure.

ÕIGED LAHENDAJAD.

(Nr. 8)

(Nimetu) — 10 p.; A. Ottan — 10 p.;
L. Tulf — 10 p.; R. Piirberg — 10 p.;
L. Veevo — 10 p.; L. Saks — 10 p.;
L. Pruuel — 3×10 p.; I. Grigorjev —
8 p.; R. Saik — 10 p.; M. Tsäko —
7×10 p.; E. Veem — 10 p.; A. Veer-
man — 10 p.; U. Raukas — 10 p.;
E. Riis — 11×10 p.; A. Sepp — 10 p.;
V. Kuusik — 10 p.

(Nr. 9)

K. Raig — 5×10 p.; M. Tsäko —
7×10 p.; R. Pool — 10 p.; E. Kompus
— 10 p.; B. Juhaste — 10 p.; E. Riis
— 15×10 p.; E. Tulf — 6×10 p.; L.
Metsar — 10 p.; A. Agu — 10 p.;
E. Veem — 10 p.; K. Kreos — 10 p.;
R. Saik — 10 p.; E. Pille — 6×10 p.;
V. Kuusik — 10 p.; K. Jaanus —
6×10 p.

NEIL VEDAS NR. 8

1. A. Veerman — A. Jakobsoni „Töö algus“.
2. I. Grigorjev — „Loomaaed“.
3. L. Pruuel — „Maa-alused“.

NEIL VEDAS NR. 9

1. K. Jaanus — R. Janno „Vutimehed“.
2. E. Riis — „Opilasleht“.
3. E. Tulf — „Loomi talitamas“.

„UNIVERSAAL“

akulaadimisjaam

teeb kõiksugu raadio-paranduse töid.
Tartus, Narva tän. 45, tel. 4-77.

HOOAJAKS soovitan igasuguseid karusnahku soodsate hindadega.

Suures valikus meeste ülikondi, palituid jne. Ostan igasuguseid metsloomade nahku ja maksan kõrgemat päevahinda.

S. S CHANK
Tartus, Söögiturg nr. 1, äri 2.

Ostame kõiksuguseid metsloomade nahku ja maksame kõrgemat hinda. Suures valikus kodu- ja välismaa KARUSNAHKU ja kõiksuguseid talimütse odavate hindadega. Kauba ostja saab ärikaardi, millega saab kaupa ostes 5% hinnaalandust.
Tartus, Söögiturg 1, Pritsimaja kõrval. SIBERI KARUSNAHKADE KAUPL.

AITA NAERDA

H. Verev, 15 a.
Ahja.

N.

KARPLAATSERUS

Vanasti panid jõukamad peremehed omi poegi kihelkonna-kooli (venekooli). Kord tuleb poeg pühadeks koju.

Isa küsib: „No poig, mis sa sääl koolin' ka opnu oled?“

„Vene keelt saan peris hästi,“ vastab poeg.

„No mis sii om?“ näitab isa pojale väist (nuga).

„Väätserus,“ vastab poeg.

„No mis sii om?“ näitab isa nüüd pojale leiba.

„Leetserus,“ vastab poeg.

„Kae, sii om karplaatserus,“ vastab isa ja annab käega pojale vastu kõrvu.

A. Murumaa, 12 a.
Matjamal.

N.

KAHEKÖNE

Jaani: „Tere, terekest kah!“

Kuulmatu Juhani: „Kotti pesen!“

Jaani: „Kas sa mu hobust nägid?“

Kuulmatu Juhani: „Kolme vakane.“

Jaani: „Hobuse kuljuste kõlminat kuulsid?“

Kuulmatu Juhani: „Loputan ära, viskan aiale, eks ta seisa midagi sisse pan-
na.“

H. Aug, 9 a.
Tallinn.

N.

VIISAKAS

Paul on arsti juures. Arst käsib tal keelt näidata.

Paul: „Ei, seda ma küll ei tee, sest alles eile pani ema mind keelenäitamise pärast nurka.“

H. Aug, 9 a.
Tallinn.

N.

KAVAL POEG

„Tead, isa, meie klassijuhataja meeldib mulle kangesti.“

„Kas tõesti?“

„Jah tõesti. Sellepärast jäangi järgmiseks aastaks samasse klassi.“

A. Kiho — Vastse-Kuuste.

38. RISTARVUD

(5 punkti)

xx	.	6	:	2	+	xx	=	100
xx	—	x	.	x	:	x	=	x6
xx	+	x	—	x	+	x	=	22
xx	—	x	.	x	—	xx	=	108
100		x6		22		108		x46

Iga X asemele asetada üks number! (Null iseseisva arvuna ei esine.) Ülesande esimese põikrea arvude summa võrdub esimese ristrea summaga, teise põikrea arvude summa teise ristrea arvude summaga jne. Näit.: 100 ja 100 x6 ja x6 jne. Tuginedes eeltoodud seletusele, on ülesande lahendus üsna lihtis.

A. Raavel

39. TÄHTÜLESANNE

(3 punkti)

A, a, a, a, a, a, a, b, d, d, d, e, e, e, e, g, h, i, i, i, k, k, k, k, k, k, l, l, l, l, m, m, n, n, n, o, o, o, o, o, o, o, p, p, r, r, r, r, s, s, t, u, u, u, u, u.

Ülalolevaist tähist kokku seada sõnad, mis vastavad alltoodud definitsioonidele:

1) maailmajagu, 2) raskusemõõtühik, 3) väikesim inimühik, 4) kuulus avastaja, 5) algkooli nooremate klasside õppeaine, 6) meie maal kasvav arstirohutaim, 7) riik Euroopas, 8) Polüneesia päriselanik.

Esimeses 6-es sõnas on 8 tähte, järgnevas 6.

H. Joonuks, V.-Maarja.

40. RIIMMÕISTATUS

(2 punkti)

Ma elan soo ja raba sees,
mind tihti märkab väike mees.
Ma võin end süüa täis kui põis,
mind nähes mõtled: „Nagu köis!“
Mu parim sõber päike on,
mu kõhutäiteks krooksuv kann.

TÄNASED AUHINNAD

1. A. Kallits — „Imelik mees Peterson“.
2. R. Kipling — „Elevandilaps“.
3. „Helbeke“.

Tänased mõistatused ära saata ühes lahendaja täieliku nimega, aadressiga, vanusega ja kooliga hiljem. 15. detsembr.

Opilasleht

kupong nr.

12

VÄARTSEEBIKS KUJUNENUDI!

A. FREDERIKING-TARTU